

Note: Figures to the right indicate full marks of the question.

TOTAL MARKS: 70

નોંધ : જમણી બાજુના અક પ્રશ્નના મહત્વમાં ગુણ દર્શાવે છે.

કુલ ગુણ - 70

Q-1 Define Human Development, explain its importance and examine the factors affecting human development. Narrate the contribution of UNDP in human development. 18

માનવ વિકાસને વ્યા�્યાકૃત કરો, તેનું મહત્વ સમજાવો અને માનવ વિકાસને અસર કરતાં પરિબળો તપાસો. માનવ વિકાસમાં UNDP ના ફળાનું વર્ણન કરો.

OR

Explain the concept of 'Human Development'. How it differs from other concepts of development?

'માનવ વિકાસ'નો ખ્યાલ સમજાવો. તે વિકાસના અન્ય ખ્યાલોથી કેવી રીતે અલગ પડે છે?

Q-2 Discuss the trend of Indian education in context of human development. 17

માનવ વિકાસના પરિપ્રેક્ષયમાં ભારતીય શિક્ષણ અંગેના વલણોની ચર્ચા કરો.

OR

State the characteristics of new education policy of India and narrate the recommendations made in this policy related to higher education and research.

ભારતની નવી શિક્ષણ નીતિની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો અને આ નીતિમાં કરવામાં આવેલી ઉચ્ચ શિક્ષણ અને સંશોધન સંબંધિત ભલામણોનું વર્ણન કરો.

Q-3 Discuss the various health care programmes implemented in India. 17

ભારતમાં અમલમાં મૂકવામાં આવેલા વિવિધ સ્વાસ્થ્ય સુરક્ષા કાર્યક્રમોની ચર્ચા કરો.

OR

Describe the concept of Gender Related Development Index (GDI) and explain the construction of GDI.

જાતિ સંબંધિત વિકાસ આંક (GDI) ના ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો અને GDI ની રચના સમજાવો.

Q-4 Write short notes (Any Two) 18

1. Gender Empowerment Measure (GEM)

જાતીય સમર્થતા (સશક્તિકરણ) માપ

2. Income and human development

આવક અને માનવ વિકાસ

3. Types of vulnerabilities in human development

માનવ વિકાસમાં વિવિધ પ્રકારના જોખમો

4. Construction of HDI

HDI ની રચના